

Document: *Archeologische Quickscan*
Locatie: *Noordeinde 37, Lambertschaag, gemeente Medemblik*
Adviesnummer: *13269*
Opsteller: *drs. Jantien Verduin & drs. Carla Soonius*
Datum: *15-01-2014*

Archeologische Quickscan

Inleiding

Op verzoek van de gemeente Medemblik is gekeken naar het archeologisch aspect m.b.t. de nieuwbouw van een woning en een schuur en de sloop van een woning aan het Noordeinde 37 te Lambertschaag, in de gemeente Medemblik (afb.1).

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied Noordeinde 37 te Lambertschaag, binnen de rode rechthoek (bron: Google Earth)

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Afbeelding 2. Het plangebied (zwarte stippellijn) geprojecteerd op de Archeologische Beleidskaart van Medemblik. Het plangebied valt binnen een gebied met dubbelbestemming Waarde-Archeologie 2 (donkerblauw).

Beleidskaart Archeologie

In het kader van de bestemmingsplannen *Dorpskernen II* en *Buitengebied* is door Archeologie West-Friesland een beleidskaart Archeologie vervaardigd (afb. 2). Er is inmiddels inzicht verkregen in de aanwezige of met grote zekerheid te verwachten archeologische waarden uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Dit resulteert in een kaartbeeld waarop de reeds bekende archeologische terreinen (uit alle perioden) en de elementen, verzameld op basis van historische kaartanalyse en historische geografie voor de gehele gemeente Medemblik staan weergegeven. Deze kaart is vertaald naar dubbelbestemmingen. Binnen de bestemmingsplannen van de gemeente Medemblik worden de volgende dubbelbestemmingen gehanteerd:

- Waarde – Archeologie 1 (gebied van zeer hoge archeologische waarde):
voorwaarden aan de omgevingsvergunning en omgevingsvergunningsstelsel bij elke bodemroering dieper dan 40 cm;

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

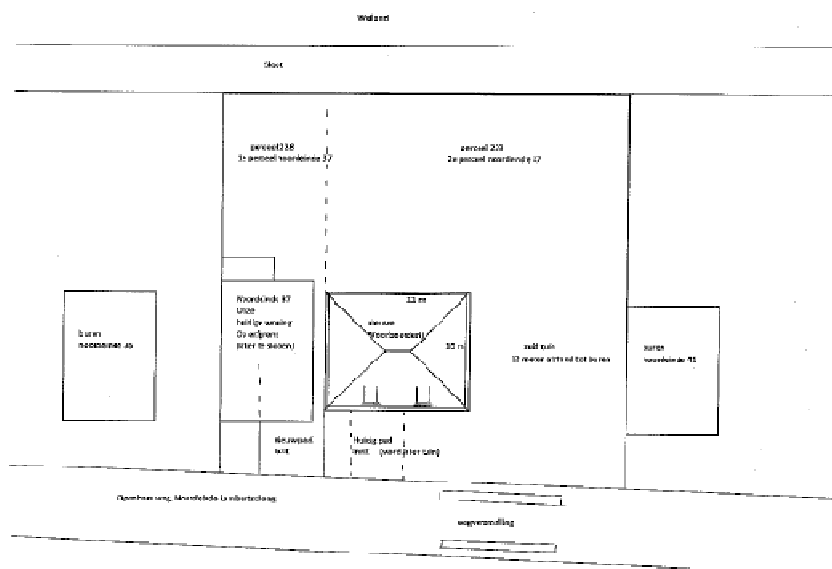
Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten Drechteland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec

- Waarde – Archeologie 2: (gebied van hoge archeologische waarde: donkerblauw op afb. 2) voorwaarden aan de omgevingsvergunning en omgevingsvergunningenstelsel voor gebouwen en werken dieper dan 40 cm en groter dan 100 m².
- Waarde – Archeologie 3 (gebied met hoge of middelhoge verwachting: blauw op afb. 2) voorwaarden aan de omgevingsvergunning en omgevingsvergunningenstelsel voor gebouwen en werken dieper dan 40 cm en groter dan 500 m².
- Waarde – Archeologie 4 (gebied met lage verwachting) voorwaarden aan de omgevingsvergunning en omgevingsvergunningenstelsel voor gebouwen en werken dieper dan 40 cm en groter dan 1000 m².
- Waarde – Archeologie 5 (gebied met zeer lage verwachting) voorwaarden aan de omgevingsvergunning en omgevingsvergunningenstelsel voor gebouwen en werken dieper dan 40 cm en groter dan 10.000 m².

Het plangebied Noordeinde 37 valt geheel binnen de historische kern van Lambertschaag en daarmee binnen een gebied met een hoge archeologische waarde (Waarde – Archeologie 2: donkerblauw op de beleidskaart).

Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

De bestaande situatie op het perceel aan het Noordeinde 37 is als volgt: er staat een woning langs de noordelijke erfgrens met daaromheen braakliggende grond. Het perceel zal worden gesplitst in twee delen. Op het perceel zonder woning zal een nieuwe woning gebouwd worden (afb. 3). Na de bouw hiervan, zal de oude woning op het andere perceel gesloopt worden. Op deze plaats zal een nieuwe schuur gebouwd worden. De nieuwe woning zal afmetingen van 10 bij 11 meter, en daarmee een oppervlakte van 110 m², krijgen. De grootte van de nieuwe schuur is nog niet bekend. Hiermee wordt in ieder geval de grens van 100 m² binnen een gebied met dubbelbestemming Waarde – Archeologie 2 overschreden.

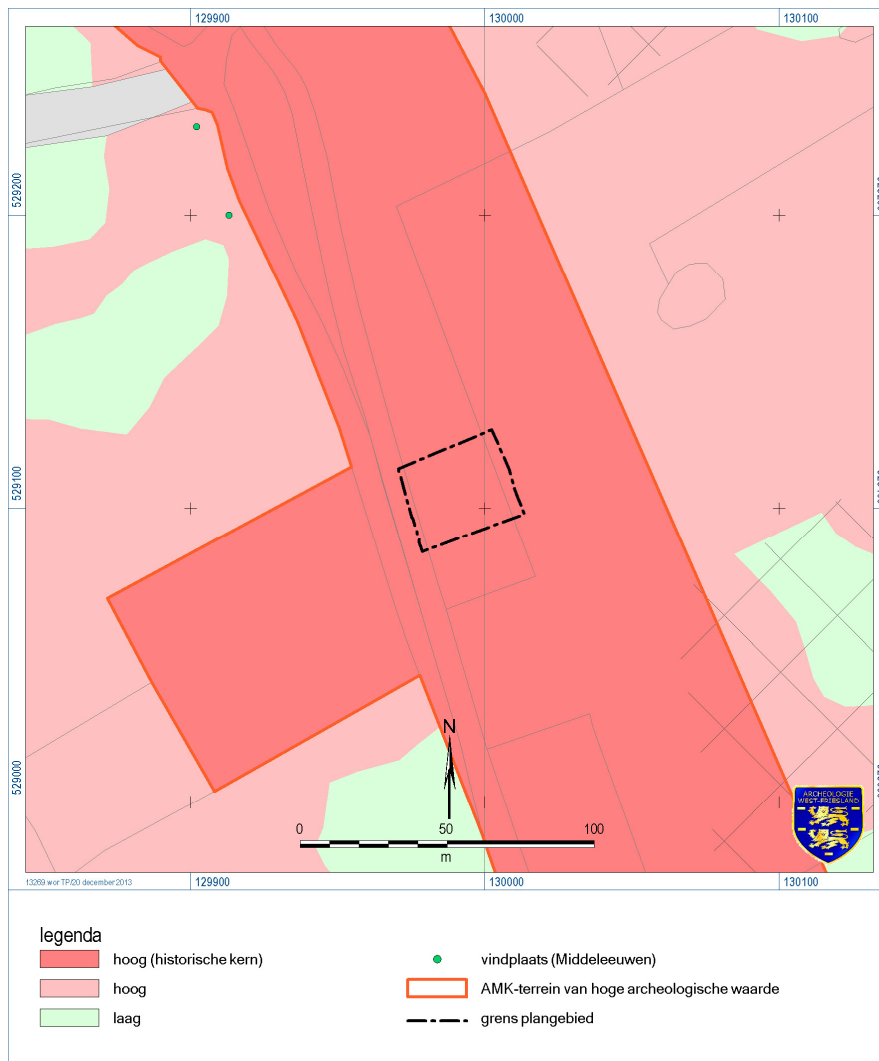
Afbeelding 3. Schematisch overzicht van de te verwezenlijken nieuwbouw, ten opzichte van de oude, te slopen woning aan het Noordeinde 37 (het noorden is links)

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Archeologische waarden en verwachtingen in het plangebied

Het plangebied ligt binnen het historische lint van Lambertschaag en Abbekerk (Monumentnummers 14.823, 1858 en 1860) waar vooral resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd verwacht worden (afb. 4). Ten zuiden van het plangebied, binnen hetzelfde lint, is een begeleiding uitgevoerd waarbij diverse resten van 17^e-eeuwse bewoning werden gedocumenteerd. (o.a. Onderzoeksmeldingnummer 42622)¹. Langs het Noordeinde (nr. 43) is in 2006 een archeologisch onderzoek uitgevoerd². Hier werd een mooie ophogingslaag aangetroffen. Het advies luidde om archeologie-vriendelijk te bouwen. Dit betekent dat grondwerkzaamheden beneden de 40 cm niet zijn toegestaan.

Afbeelding 4. Het plangebied geprojecteerd op de Archeologische Verwachtingskaart van West-Friesland Midden (De Boer & Molenaar 2005). Het plangebied heeft een hoge archeologische verwachting, gebaseerd op de ligging binnen de historische kern van Lambertschaag.

¹ Schrickx & Meijer, 2011

² Van den Bergh & Vaars, 2006.

**Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec**

Ten oosten van het lint van Lambertschaag en ten westen van de Rijksweg A7 ligt een terrein van hoge archeologische waarde (Monumentnummer: 1859). Hier werden naast vondsten uit de Middeleeuwen ook resten uit de Bronstijd aangetroffen. Ten westen van het dorpslint van Lambertschaag is een gasleiding aangelegd. Binnen het tracé van deze leiding is archeologisch vooronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnr. 58.104).

Binnen het plangebied “Exploratieboring Lambertschaag” is o.a. een behoudenswaardige vindplaats uit de Bronstijd aangetoond (onderzoeksmeldingsnr. 53.298). De vindplaats betreft waarschijnlijk de periferie van een nederzetting die zich naar verwachting verder naar het noorden uitstrekt. Binnen het plangebied heeft de vindplaats een omvang van maximaal 2.347 m² (Jordanov 2012). Deze vindplaats is *in situ* behouden.

Op historisch kaartmateriaal is te zien of er binnen het plangebied archeologische resten uit de Nieuwe Tijd te verwachten zijn. De kaart van Johannes Dou (1651-1654) geeft een zeer nauwkeurige weergave van West-Friesland in de 17^e eeuw. Op een uitsnede van deze kaart (afb. 5), is binnen het plangebied een huis, op een door sloten afgebakend erf, te zien. Eenzelfde soort situatie is te zien op de Kadastrale Minuut uit 1826. Op deze kaart is iets gedetailleerder te zien dat op de plaats van de huidige woning aan het Noordeinde 37, al een woning stond in de 19^e eeuw (afb. 6).

Afbeelding 5. Uitsnede uit de kaart van J. Dou (1651-1654) met hierop het plangebied aangegeven met een zwarte stippellijn. Binnen het plangebied is een huis zichtbaar.

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Afbeelding 6. Projectie van het plangebied (zwarte stippellijn) op de Kadastrale Minuut uit 1826. Binnen het plangebied, op de plaats van de huidige bebouwing, is een huis afgebeeld.

Archeologische verwachting

Bronstijd

In de nabijheid van Lambertschaag zijn nederzettingssporen uit de Bronstijd aangetroffen. Of dergelijke sporen ook binnen het lint aanwezig zijn, is niet bekend. De oppervlakte van de geplande nieuwbouw is vrij klein, waardoor de herkenbaarheid van eventueel aanwezige Bronstijdsporen klein is en de context waarschijnlijk niet duidelijk is.

Middeleeuwen en Nieuwe Tijd

Door een natuurlijke afwatering worden grote delen van West-Friesland in de Late Middeleeuwen weer geschikt voor gebruik en bewoning. Vanaf deze periode wordt het gebied ontgonnen. De hiermee gepaard gaande ontwatering zorgde voor maaiveld daling en dijkbouw. De bewoning vond grotendeels plaats langs deze ontginningsassen. Een deel van deze assen groeide uit tot de huidige historische linten. Binnen het bewoningslint van Lambertschaag is de archeologische verwachting voor de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd hoog.

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Veldtoets

Op vrijdag 10 januari 2014 is er een veldtoets uitgevoerd binnen het plangebied door Archeologie West-Friesland. Tijdens de veldtoets is het verwachtingsmodel (zie hierboven, onder het kopje “Archeologische verwachting”) getoetst. De archeologische verwachting was hoog voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Zulke vindplaatsen kenmerken zich veelal door ophogingslagen, terpachtige structuren, fragmenten baksteen en aardewerk. Er zijn drie boringen tot 2 meter onder maaiveld gezet (afb. 7), binnen het gebied waar de nieuwe woning gebouwd zal worden.

Binnen het plangebied bestaat de bovengrond deels uit sterk siltig zand en deels uit sterk siltige klei. Hieronder is een menglaag aanwezig, waarin de bovenste ophogingslagen door graaf- en egaliseringswerkzaamheden vermengd zijn. Tot ongeveer 1 m onder maaiveld lijkt de bodem (recentelijk) te zijn omgezet. In boring 1 was vanaf 1,50 m onder maaiveld een laag met humeuze banden aanwezig. Dit is mogelijk een natuurlijke afzetting binnen een wiel, die ontstaan is na een doorbraak van de West-Friese Omringdijk. In de boringen waren in de bovengrond enkele brokjes baksteenpuin aanwezig. In boring 3 zat op een diepte van 1,5 m onder maaiveld een venig niveau met een baksteenfragment. In boringen 2 en 3 zijn tot een diepte van 2 m onder maaiveld ophogingslagen aanwezig, uit de Middeleeuwen of Nieuwe Tijd.

Afbeelding 7. Boorpuntenkaart.

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Conclusie en aanbeveling

Op basis van onderhavige Quicksan kan geconcludeerd worden dat er in het plangebied mogelijk archeologische waarden uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd aanwezig zijn, die door de nieuwbouw worden bedreigd. De kans is groot dat deze verstoord zijn geraakt door recentelijke omzetting van de grond.

Deze archeologische verwachting voor het terrein is getoetst tijdens de veldtoets. Uit de veldtoets bleek dat de bovengrond is omgezet. Tot ca. 1 m onder maaiveld is geen intact profiel van ophogingslagen aanwezig is. De fundering van de nieuwe woning komt niet dieper dan 1 m onder maaiveld, mogelijk slechts op diepte van 0,4 m. Ter hoogte van de geplande nieuwbouw is daarom geen nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorgcyclus vereist.

Waarnemingen bij nieuwbouw

Het plangebied bevat op geologisch vlak interessante informatie. Uit de veldtoets kon nog geen duidelijk beeld worden geschetst van het ontstaan van de ondergrond. Er is mogelijk sprake van afzettingen in een wiel na een dijkdoorbraak. Archeologie West-Friesland wil daarom graag één van de medewerkers het profiel van de ondergrond laten bekijken, tijdens het uitgraven van de funderingssleuven van de nieuwbouw. Voor deze waarneming worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot vertraging leiden.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (Carla Soonius: tel. 06-25272867).

Monitoring bij sloop oude woning

Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland de sloop van de oude woning wil monitoren. Dit omdat eventueel aan te treffen vondstmateriaal uit de middeleeuwen en nieuwe tijd extra informatie op kan leveren over de bewoningsgeschiedenis van dit deel van Lambertschaag. Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot vertraging leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Monumentenwet) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodenvondsten te Wormer.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (Carla Soonius: tel. 06-25272867, Michiel Bartels: tel. 06-30468593).

Bronnen

Archis2 (<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>)

Berg, G.T.C. van den & J.P.L. Vaars, 2006. Inventariserend veldonderzoek (boringen) Noordeinde 43, Lambertschaag, gemeente Noorder-Koggenland, *Hollandia-reeks 110*

Boer, G.H. de & S.M. Molenaar, 2005. *West-Friesland Midden, provincie Noord-Holland : een archeologische verwachtingskaart. RAAP-rapport 1152.*

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

**Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec**

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier/Westfries Archief. Noorderkwartier perfect gemeten. Kaarten van Noorderkwartier en West-Friesland in de 17de eeuw (cd-rom).

IJzereef G.F. & J.F. van Regteren Altena, 1991: Nederzettingen uit de midden- en late bronstijd bij Andijk en Bovenkarspel. In: H. Fokkens & N. Roymans (red.), *Nederzettingen uit de Bronstijd en de Vroege IJzertijd in de Lage Landen (NAR13)*, Amersfoort, 61-81.

Jordanov, M. 2012. Plangebied Exploratieboring Lambertschaag, gemeente Medemblik; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (proefsleuven). *RAAP-rapport 1567*.

Minuutplan, 1826. Twisk, sectie C, genaamd Noordwest in een blad (www.watwaswaar.nl).

Roessingh, W. & E. Lohof, 2011: Bronstijdboeren op de kwelders. Archeologisch onderzoek in Enkhuizen-Kadijken. Amersfoort (ADC-rapport 2200).

Schrickx, C.P. & Y. Meijer, 2011. Archeologische begeleiding op de locatie Noordeinde 49 in Lambertschaag, gemeente Medemblik. WAR-rapport 23.

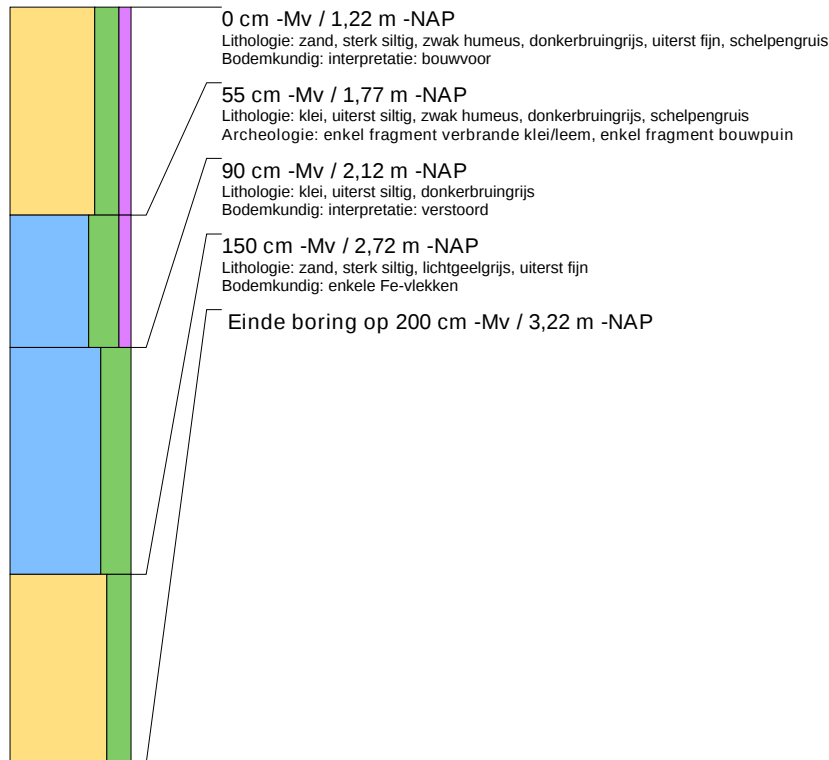
Bijlage 1: Boorstaten Noordeinde 37, Lambertschaag (volgende pagina)

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

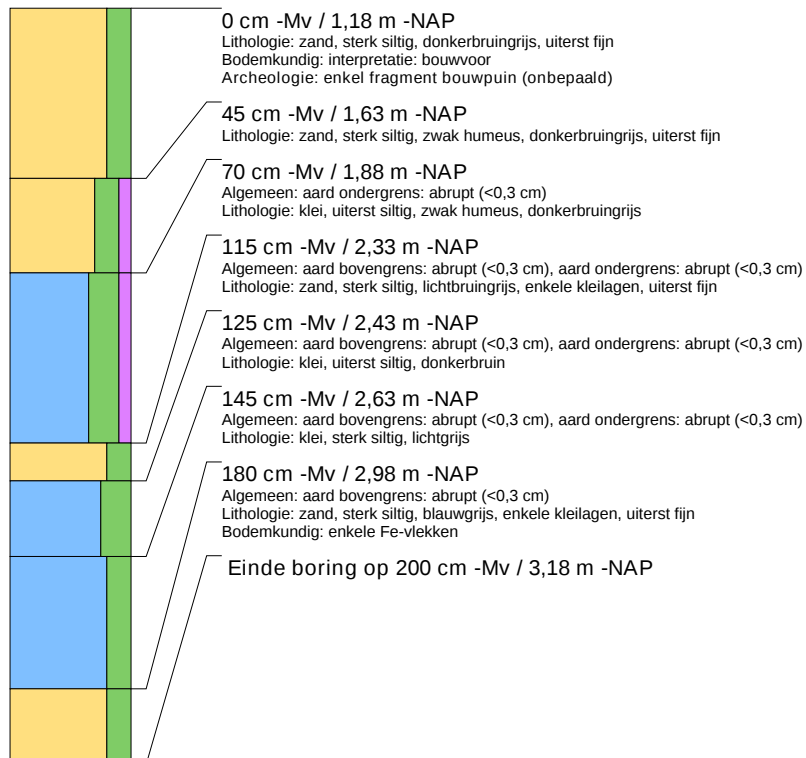
boring: 13269-1

beschrijver: JV, datum: 13-1-2014, X: 129.986, Y: 529.101, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: -1,22, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Medemblik, plaatsnaam: Lambertschaag, opdrachtgever: Gemeente Medemblik, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

boring: 13269-2

beschrijver: JV, datum: 13-1-2014, X: 129.991, Y: 529.103, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: -1,18, referentievak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Medemblik, plaatsnaam: Lambertschaag, opdrachtgever: Gemeente Medemblik, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

boring: 13269-3

beschrijver: JV, datum: 13-1-2014, X: 129.979, Y: 529.106, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: -1,24, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Medemblik, plaatsnaam: Lambertschaag, opdrachtgever: Gemeente Medemblik, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

